Luja®

Lujalla työllä tulosta

2016

Toimintaympäristö vuonna 2016

- Suomen yleinen talouskehitys parani hieman ja Suomen Pankin mukaan taantuma oli ohi vuoden 2016 loppupuolella.
- Kuluttajaluottamus parani merkittävästi syksyn 2016 aikana, mikä vaikutti positiivisesti asuntokauppaan.
- Myös asuntosijoittajat olivat Suomessa edelleen aktiivisia.
- Parhaiten kävivät kaupaksi pienemmät asunnot kasvukeskuksissa – erityisesti pääkaupunkiseudulla.
- Kaikkiaan rakentaminen kasvoi vuonna 2016 noin 6 - 7 %.
- Talonrakennustöiden aloitukset kasvoivat noin 16 % ja nousivat yhteensä noin 38 miljoonaan kuutiometriin.
- Rakentamisen työllisten määrä kasvoi keskimäärin 9 400 työllisellä edelliseen vuoteen nähden.
- Raaka-aineiden hintakehitys oli edelleen maltillista, mutta energian hinta nousi selvästi.
- Ns. ”betonikriisi” leimasi vuoden loppupuoliskolla betonialaa voimakkaasti.

Suomen suurimpia rakennusalan konserneja

Lujatalo Oy
YHDESSÄ RAKENTAEN
Emoyhtiö

Liikevaihto **365 M€**
- Uudis- ja korjausrakentaminen
- Asunnot ja toimitilat
- Hanke- ja kiinteistökehitys

FESCON
Sisaryhtiö

Liikevaihto **21 M€**
- Rakentamisen kuivatuotteet
- Hiekkatuotteet

Lujabetoni
VAHVIN BETONIOSAAJA
Tytäryhtiö

Liikevaihto **136 M€**
- Rungot
- Laatat
- Julkisivut
- Maatalouselementit
- Valmisbetonit
- Paalut
- Ratapölkyt
- Luja-kivitalot
- Muut betonituotteet

Lujabetong
- Valmisbetoni Ruotsissa

43 toimipistettä | 31 toimipaikkakuntaa

Liikevaihto **523 M€**
Henkilöstö **1364**

Lujat toimintatavat

Liian suuria riskejä ja velkoja vältetään
- luotettava ja rehti yhteistyökumppani

Uudistamme ja kehitämme
- jatkuva kehitystyö, uudet ratkaisut ja osaaminen asiakkaan parhaaksi

Johtamistapa on osallistuva
- yhdessä toimien onnistumme

Asiakas on avainasemassa
- asiakaskeskeinen ajattelu ohjaa toimintaamme

Tehokkuus ja kannattavuus on elinehto
- tehokkuus säästää myös asiakkaan aikaa

Konsernituloslaskelma (1000 €)

	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
LIIKEVAIHTO	**496 774**	**468 036**
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	**8 129**	**1 326**
Valmistus omaan käyttöön	**59**	**285**
Liiketoiminnan muut tuotot	**1 345**	**1 706**
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	**374 947**	**349 442**
Henkilöstökulut	**72 972**	**70 076**
Poistot ja arvonalentumiset	**5 737**	**6 314**
Liiketoiminnan muut kulut	**27 165**	**26 351**
LIIKEVOITTO (-TAPPIO)	**25 486**	**19 170**
Osuus osakkuusyritysten voitosta	**426**	**143**
Rahoitustuotot ja -kulut	**-838**	**-1 204**
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖS-SIIRTOJA JA VEROJA	**25 074**	**18 109**
Tuloverot	**4 414**	**5 003**
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	**20 660**	**13 106**

Luvut eivät sisällä Fesconia

Tunnuslukuja, taloudellinen vastuu

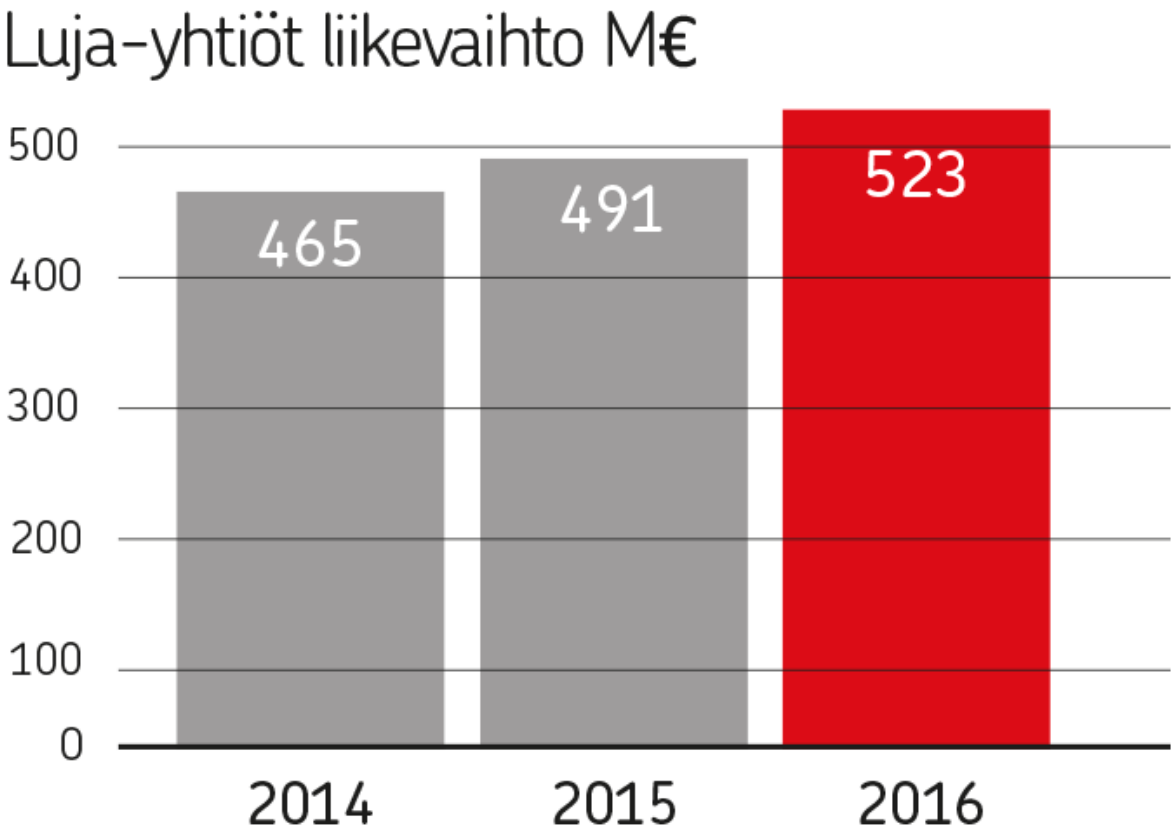

Lujatalo, Lujabetoni, Fescon yhteensä, Pro Forma

Tunnuslukuja, taloudellinen vastuu

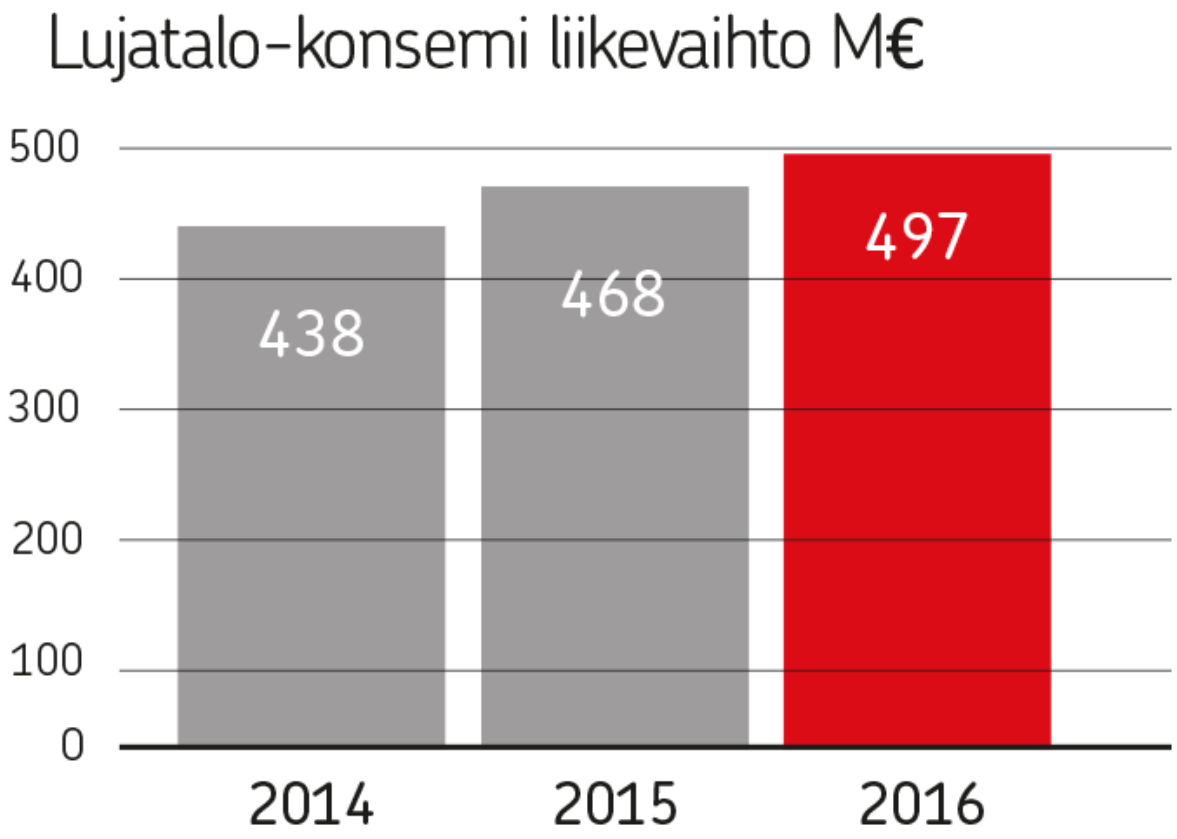

Pylväiköt eivät sisällä Fesconia

Tunnuslukuja, taloudellinen vastuu

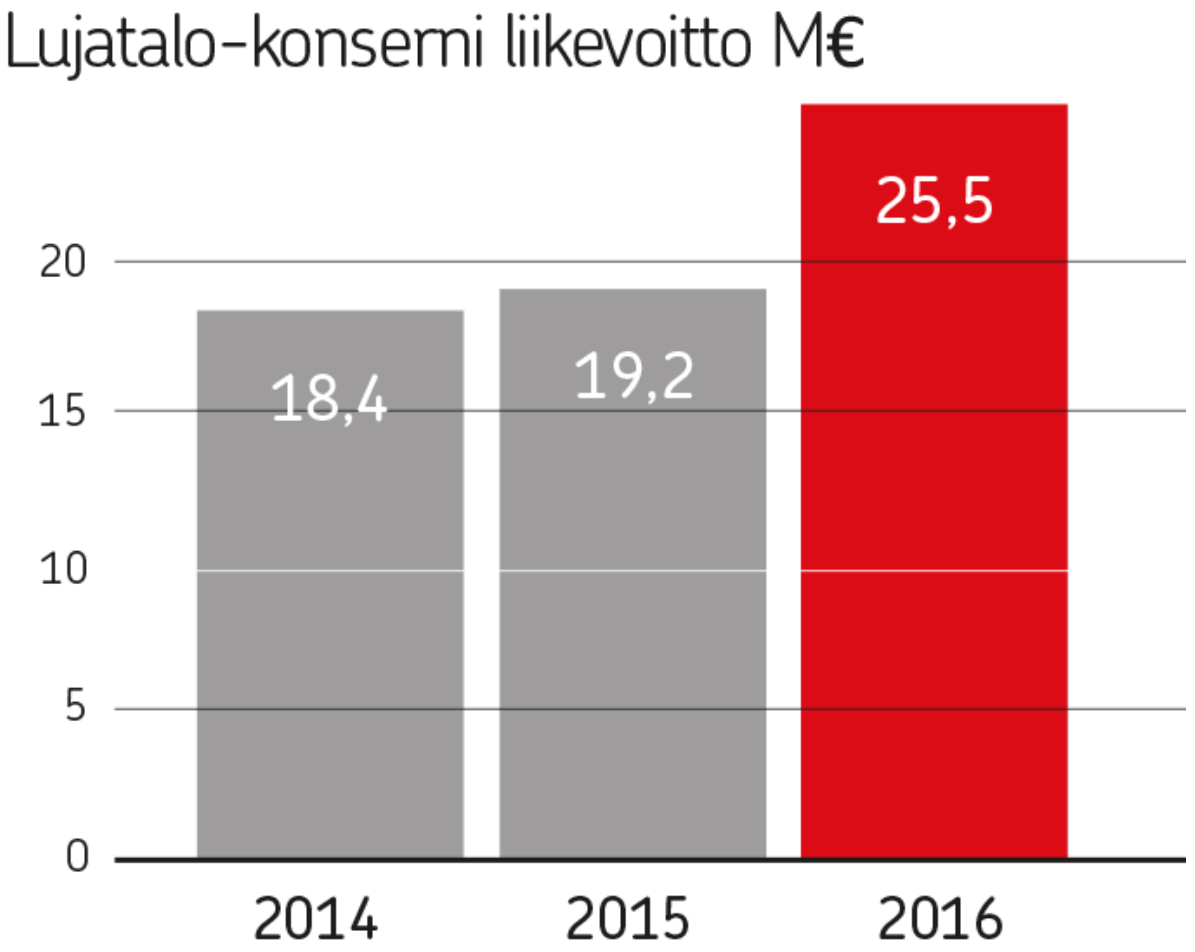

Pylväiköt eivät sisällä Fesconia

Tunnuslukuja, taloudellinen vastuu

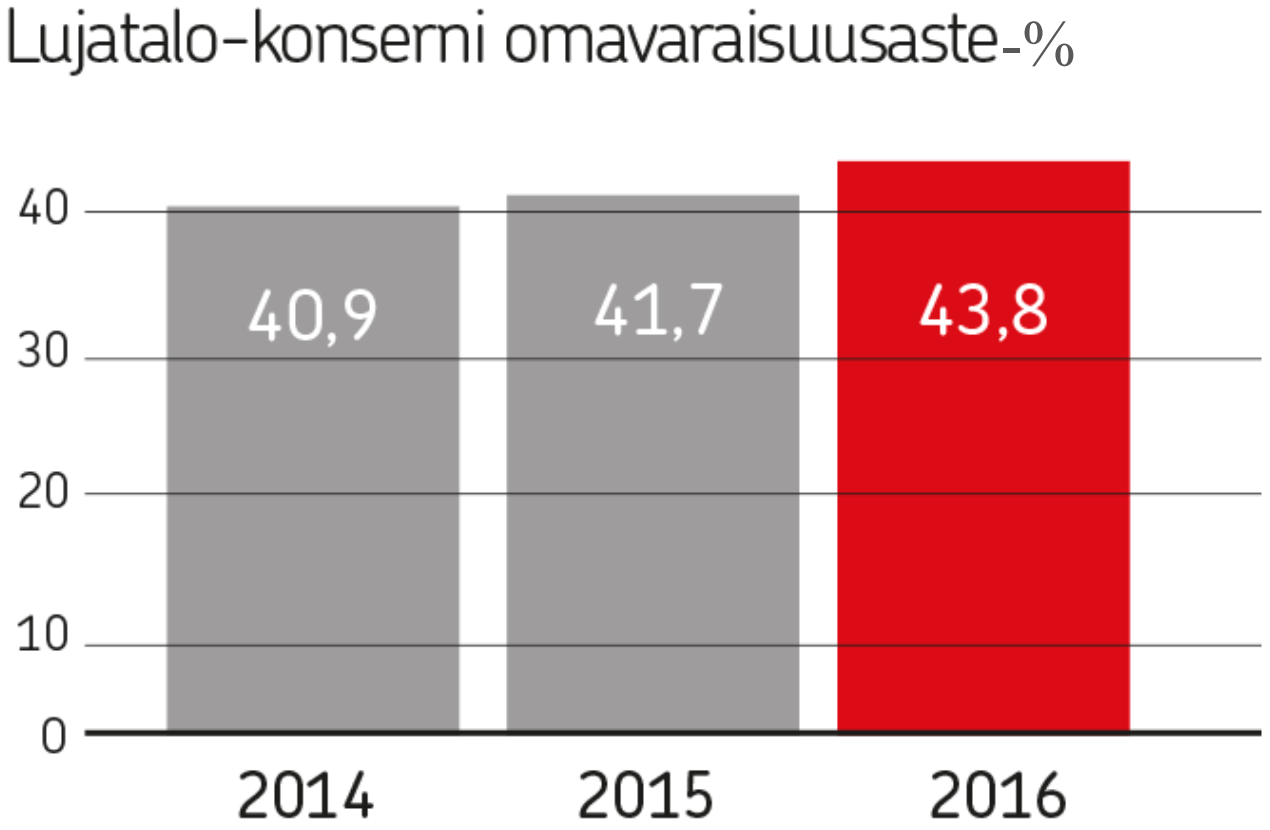

Pylväiköt eivät sisällä Fesconia

Suomen suurimmat talonrakennusalan konsernit 2016

Yritys		Liikevaihto (M€)	Liikevoitto % EBIT	(2015)
1.	YIT *)	1 784	3,0	(4,0)
2.	Lemminkäinen	1 683	4,0	(2,0)
3.	NCC **)	N.A.	N.A.	(3,5)
4.	Skanska	946	5,1	(4,9)
5.	SRV	884	3,1	(3,4)
6.	**Luja**	518	**5,2**	**(4,1)**

*) Sisältää myös Venäjän, Baltian ja keskisen Itä-Euroopan liikevaihdon

*) NCC ei enää raportoi erikseen Suomen lukuja.

Tunnuslukuja, sosiaalinen vastuu

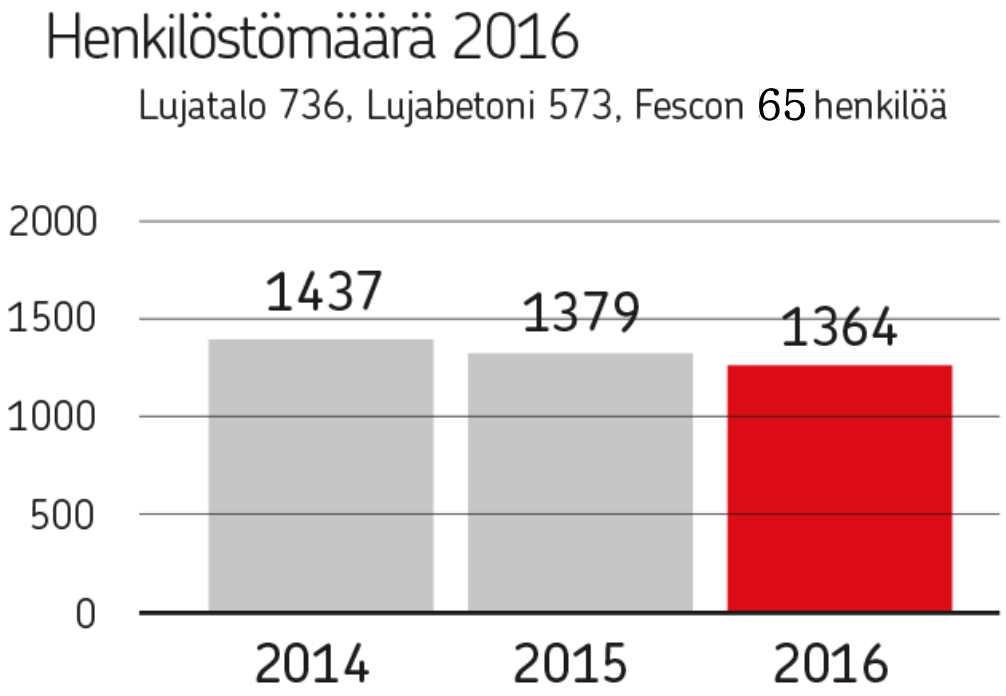

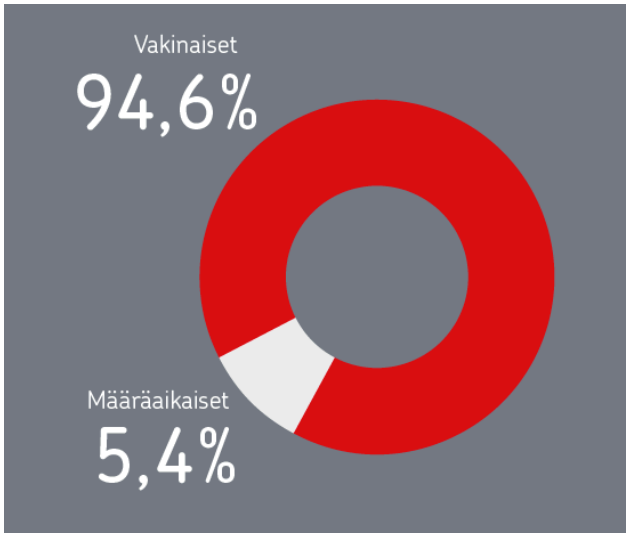

Tunnuslukuja, sosiaalinen vastuu

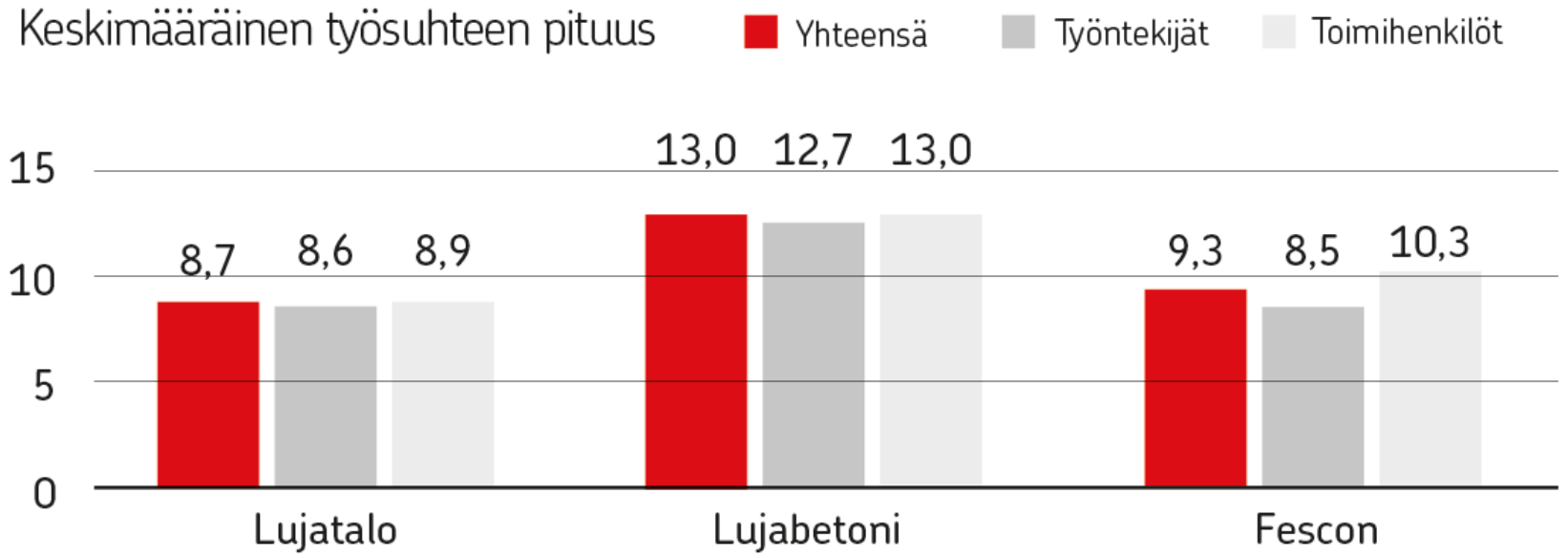

Tunnuslukuja, sosiaalinen vastuu

Henkilöstötutkimuksen tulokset

	Kokonaisarvosana 2016	Työn sisältö	Esimies- ja johtamistapa	Työilmapiiri	Fyysinen työympäristö	Sisäinen tiedonkulku	Palkkaus ja palkitseminen	Yritys- ja työnantajakuva	Arvojen toteutuminen	Vastaus% (edell. vuosi)	
LUJABETONI	3,64	3,74	3,56	3,87	3,60	3,38	3,06	3,70	3,64	84%	(83%)
LUJATALO	3,89	4,00	3,81	3,95	3,90	3,53	3,04	3,95	3,96	72%	(68%)
FESCON	3,96	3,95	3,73	3,94	3,91	3,92	3,00	3,97	4,24	91%	(91%)

Tunnuslukuja, sosiaalinen vastuu

Tapaturmataajuus

yli yhden päivän sairausloman aiheuttaneet työtapaturmat/miljoona työtuntia

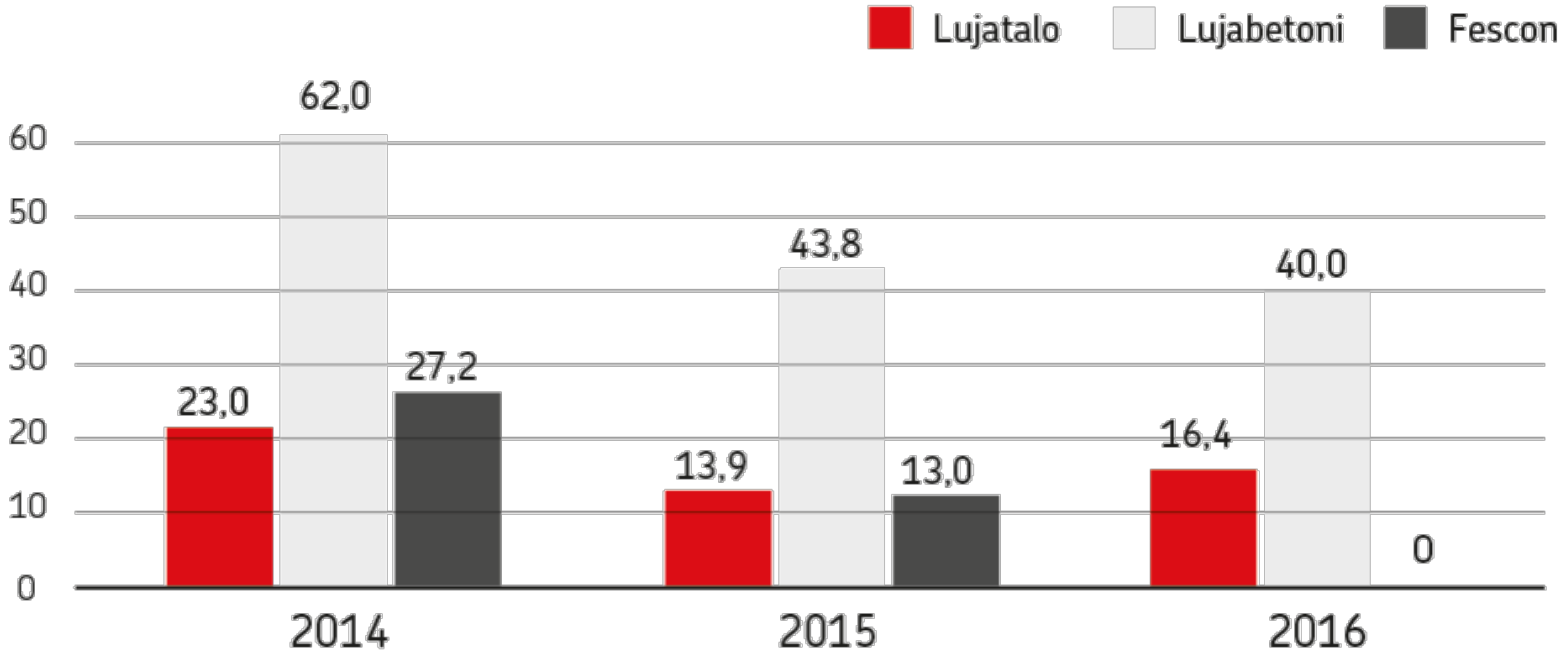

Tunnuslukuja, ympäristövastuu

Lujan tehtaiden hiilidioksidipäästöt

Käytetyt polttoaineet ja kaasu kerrottuna laskennallisilla päästö- ja hapetuskertoimilla

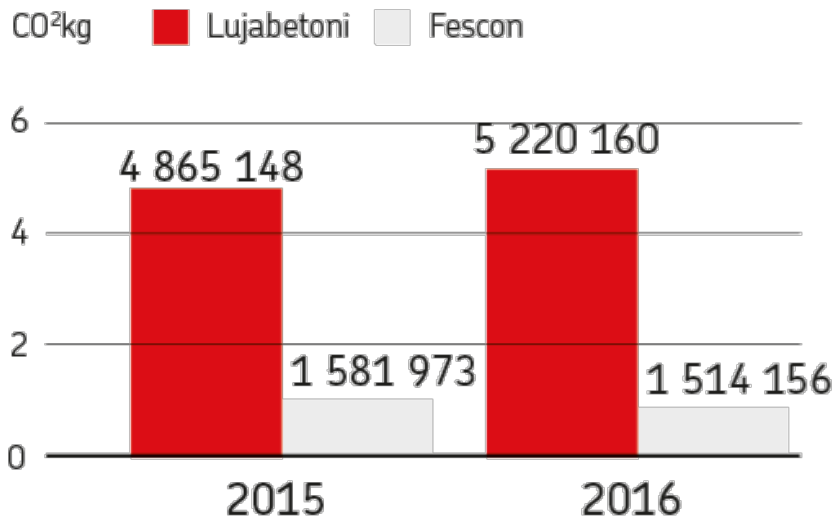

Työmaajätteiden lajitteluprosentti Lujatalon työmailla

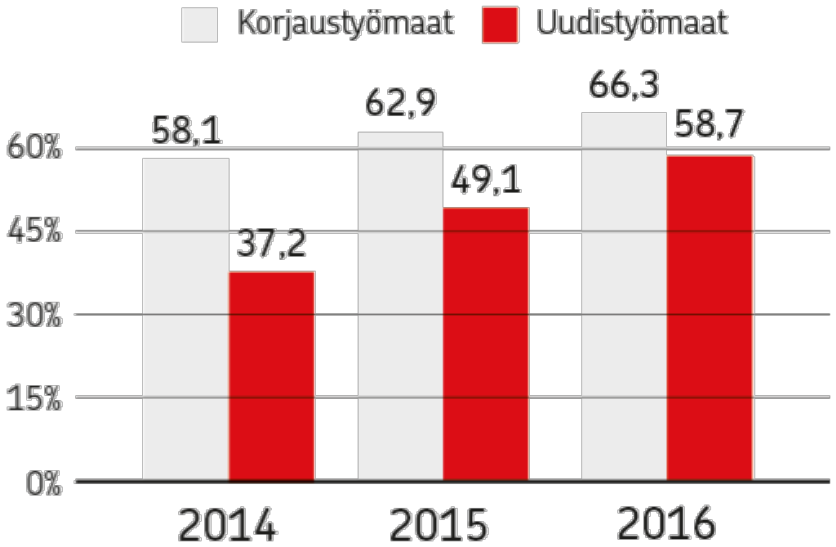

Lujaa vastuullista toimintaa 2016

- Lujatalo oli mukana **Eteran työkykypalkinto -finalistina** ainoana suurena yrityksenä.
- Lujatalon **ESPER-työmaa** Mikkelissä palkittiin Talonrakennus-teollisuuden Itä-Suomen piirin **työturvallisuuskilpailun parhaana korjausrakentamisen työmaana**.
- Lujatalon Pirkanmaan yksikön mittakirvesmies **”Rakentamisen laatuteko 2016” kilpailun finalistina**.
- Lujatalon peruskorjaamalle **Turon talolle Kuopion kaupungin jakama kulttuuriympäristöteko –palkinto**.

Lujaa vastuullista toimintaa 2016

- Lujan **uudeksi sponsorointikohteeksi** valittiin Aseman lapset ry:n rinnalle **Ensi- ja turvakotien liitto**.
- **Lujabetonin valmisbetonitoiminnoissa** tehtiin töitä vuoden 2015 alusta lähtien **ilman yhtään sairauspoissaoloon johtanutta työtapaturmaa, yhteensä >500 päivää.**
- Lujabetoni lähti mukaan kansainväliseen kehityshankkeeseen, jossa kehitetään uutta, **ympäristöystävällistä tapaa valmistaa betonia** teollisuuden sivuvirroista saatavilla geopolymeereillä.
- **Lujabetoni voitti Betoniteollisuuden työturvallisuuskilpailun kolmesta sarjasta kaksi**; Tuotesarjan voitti Oulun betonituotetehdas ja valmisbetonisarjan Joensuun valmisbetonitehdas.

LUJATALON VUOSI 2016:

UUDEN STRATEGIAN KIRKASTAMINEN

2016

Lujatalo – osaava suomalainen rakentaja

- Lujatalo teki kokonaisuudessaan hyvän tuloksen, mutta alueelliset vaihtelut olivat suuria. Myös liikevaihto kasvoi.
- Lujatalolle luovutettiin Suomen Asiakastiedon platinatason ”Suomen Vahvimmat” –sertifikaatti.
- Lujatalo voitti vuoden 2016 aikana useita suurempia hankkeita sekä solmi satojen asuntojen urakkasopimuksia eri asuntorahastojen ja –rakennuttajien kanssa.
- Asuntokorjausrakentamisen osaamista ja resursseja vahvistettiin Uudellamaalla ja Pirkanmaalla.
- Tapaturmataajuudessa koettiin valitettava notkahdus ja se oli 16,4. Tavoitteena on yhä 0-tapaturmaa 2020.
- Uuden strategian kirkastamisen saatiin valmiiksi loppuvuoden aikana.

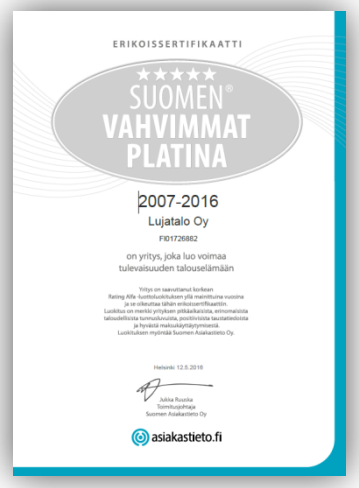

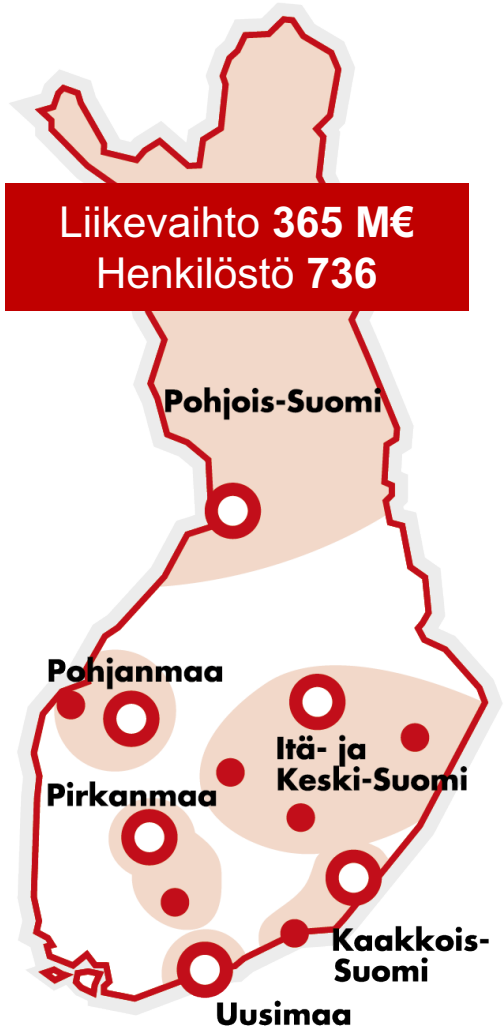

Tuotanto-jakauma 2016

- Toimitilarakentamisen ja asuntorakentamisen osuudet noin 50/50.
- Korjausrakentamisen osuus koko volyymista 22%.
- Asuntorakentaminen keskittyi erityisesti pääkaupunkiseudulle

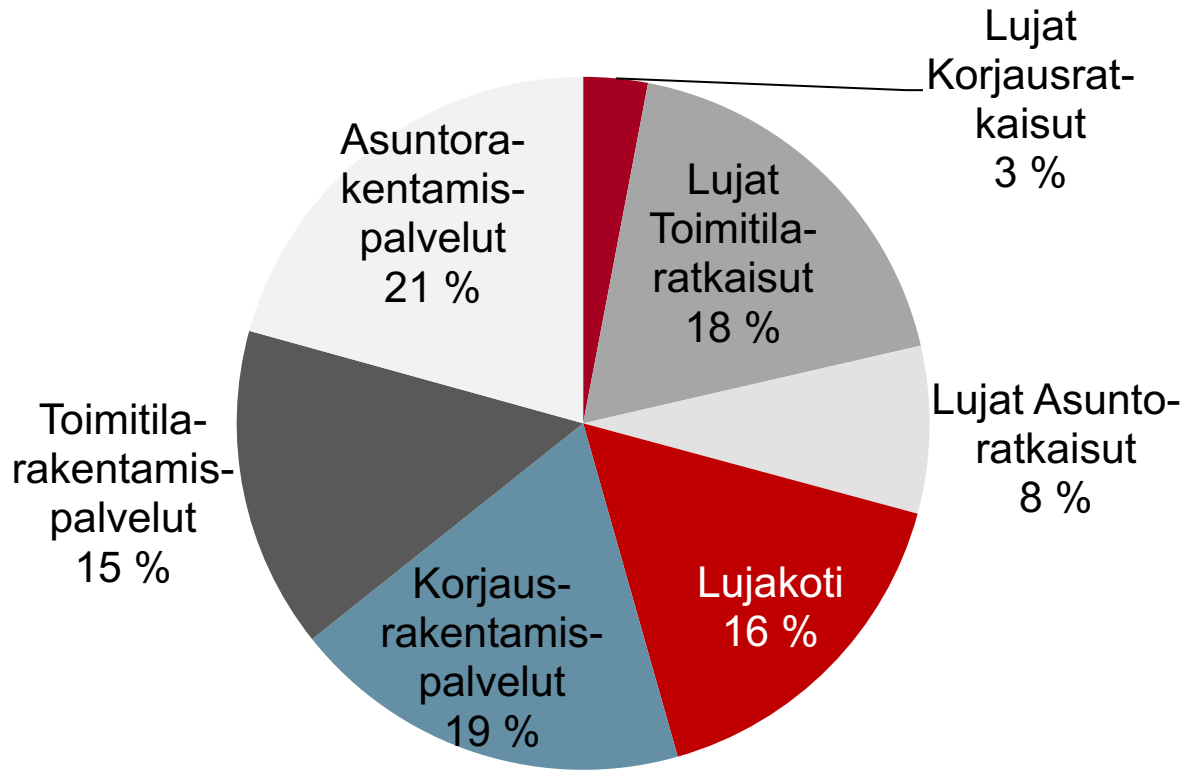

Yhteensä 1171 (1403) asuntoa

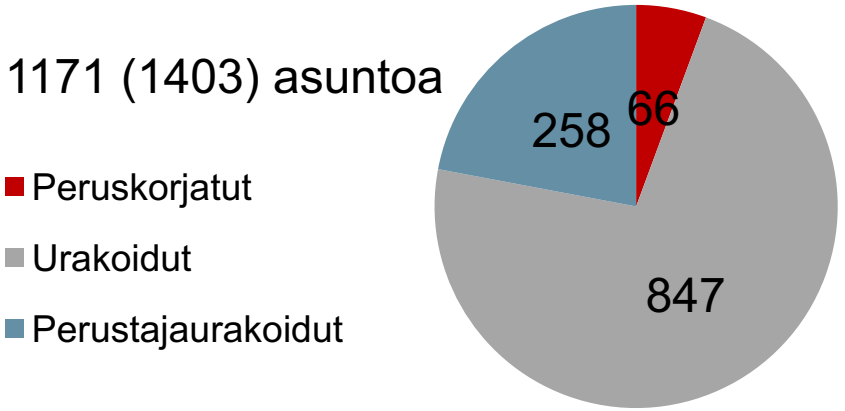

Kansallinen yritysmielikuvatutkimus, Lujatalo

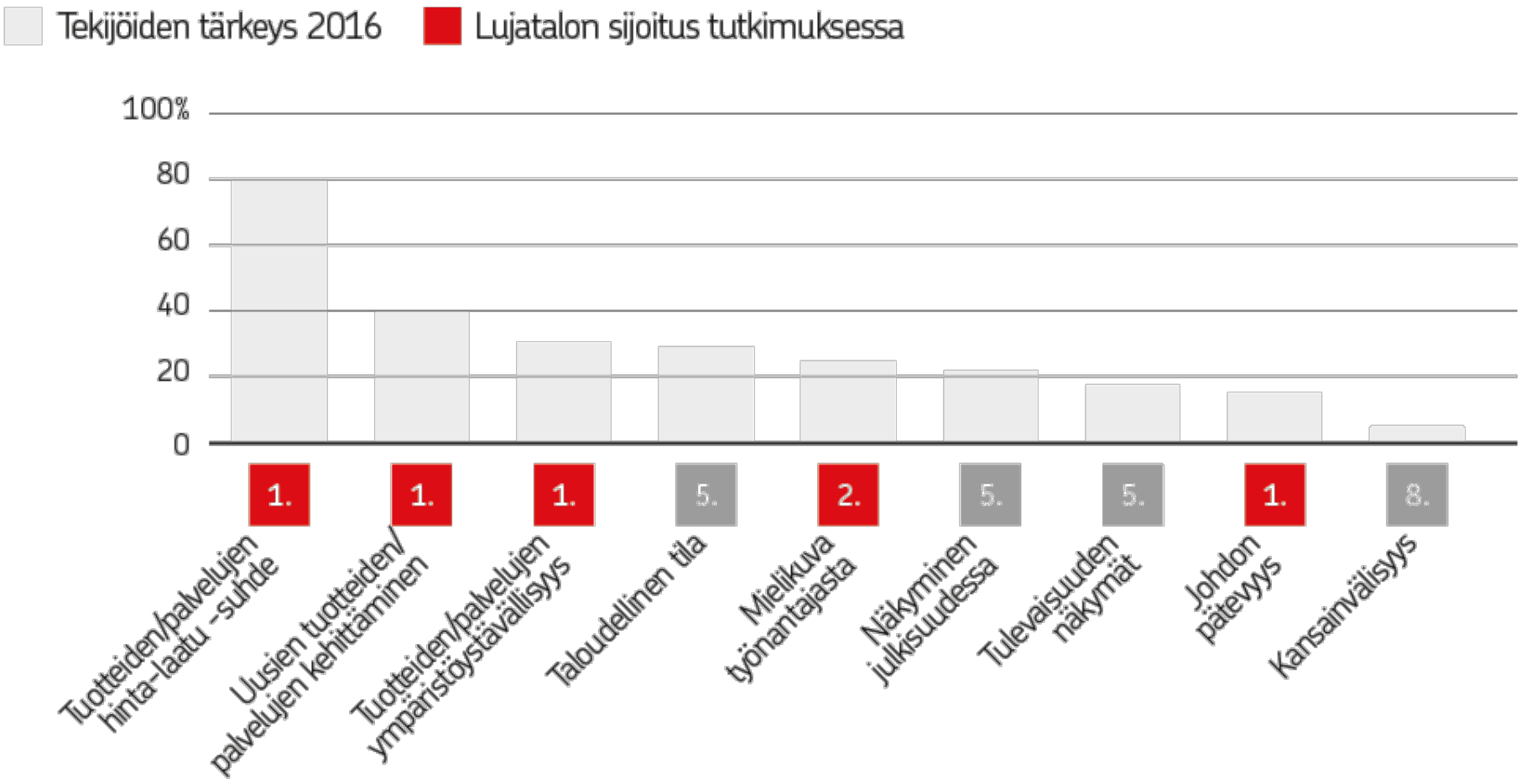

Lähde: Taloustutkimus Oy, Kansallinen Yritysmielikuvatutkimus 2016, 21.9.–30.09.2016. 15–79-vuotiaat suomalaiset. N=3459 kpl.

Ensimmäinen elinkaarihanke luovutettiin

- Toukokuussa 2016 Lujatalo luovutti tilaajalle ensimmäisen elinkaarihankkeensa, Hämeenkyrön monitoimikeskuksen.
- Lujatalolla on tällä hetkellä meneillään ja suunnitteilla useita elinkaari- ja allianssihankkeita.

Espoon Sairaala luovutettiin tilaajalle 30.6.2016

- Lujatalon historian suurin hanke.
- Kohde toteutettiin ylläpitojakson sisältävänä SR-urakkana.
- Rakentaminen alkoi 11/2013.
- Kohteen urakka-summa oli 123 M€.
- Kohteen ylläpitojakso päättyy 1.9.2026.

Perhelän kaupunkikeskus Järvenpäässä

- Yhteensä 10 300 kem² liike- ja toimistotilaa kahdessa korttelin laajuisessa kerroksessa.
- Noin 450 vuokra- ja omistusasuntoa yht. noin 25 000 kem².
- Maamerkkinä 24-kerroksinen tornitalo.

Lujatalo voitti megaluokan hankkeen Kokkolassa

- Kokkolan rautatientorin ja linja-autoaseman alueen suunnittelu- ja toteutus.
- DoReMi -hankkeen arvo yli 80 milj. euroa.
- Asuntoja n. 20 000 kem², hotelli, tapahtumakeskus ja n. 5 000 m² kauppakeskus.

Lujatalo voitti Kuopion Sairaalakadun tontinluovutus-kilpailun

- Hanke nimetty Malmgrenin rannaksi
- Hankkeen arvo on yli 100 M€.
- Alueelle rakennetaan yhteensä noin 450 uutta asuntoa.

Tehokas kerrostalo-konsepti

- Tehty vastaamaan asuntosijoittajien vaatimuksia
- Tiukat neliöt suhteessa huonelukumäärään kiinnostavat myös tavallisia asunnonostajia

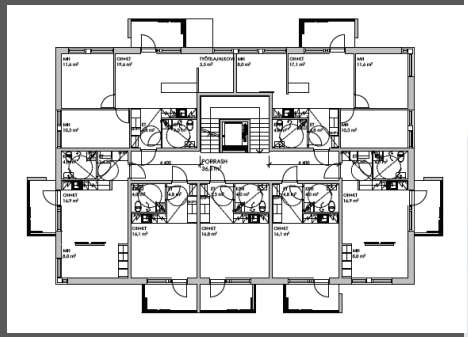

Sijoittajakohde Vantaalla

- Kivistön Poseidon ja Kronos
- 165 asuntoa
- Keskipinta-ala 40,5 m².
- Aivan Kivistön aseman vieressä.
- Kehärataa pitkin nopea yhteys lentokentälle ja Aviapolis-alueelle sekä Tikkurilaan.
- Kivistön kauppa-keskus rakentuu aivan viereen.

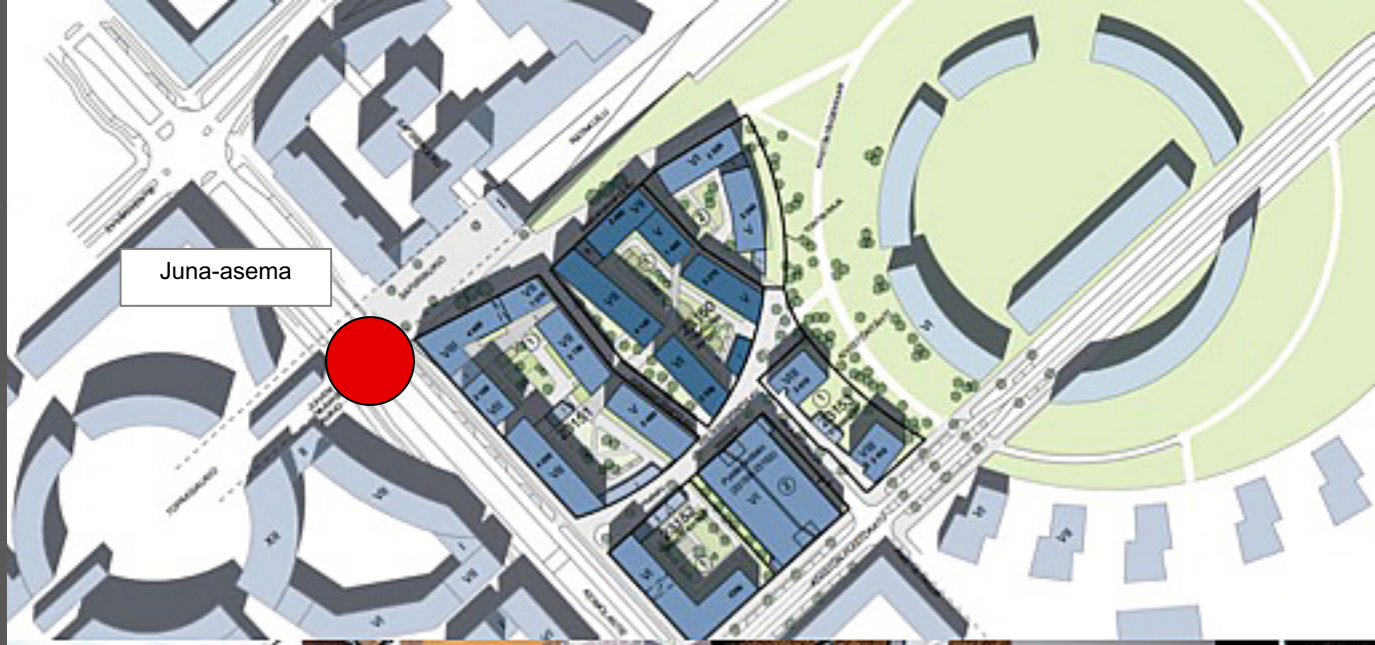

OSAAVA SUOMALAINEN PERHEYHTIÖ Lujatalo Oy YHDESSÄ RAKENTAEN STRATEGIA 2020

Lujat arvot

- **L** Liian suuria riskejä ja velkoja vältetään
- **U** Uudistamme ja kehitämme
- **J** Johtamistapa on osallistuva
- **A** Asiakas on avainasemassa
- **T** Tehokkuus ja kannattavuus on elinehto

Taloudelliset tavoitteet 2020

Tuotannon liikevaihtojakauma

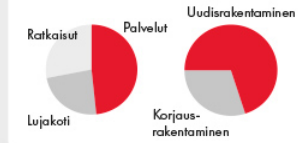

- M.P.O.:n kierto ↗
- Omavaraisuus aste →
- Liikevoitto ↗
- Liikevaihto ↗

Megatrendit

- Kaupungistuminen
- Digitalisaatio
- Ilmastonmuutos
- Väestön ikääntyminen
- Sinkkutaloudet

Merkitys Lujatalolle

- Kerrostalotontit ja -alueet kasvukeskuksissa
- Toimintatapojen muutokset sisäisesti ja asiakasrajapinnoissa
- Kohti lähes nollaenergiarakentamista
- Ratkaisut arjen helpottamiseksi
- Pienet ja muuntojoustavat asunnot

Osaavan henkilöstön varmistaminen

L U J A T

Asiakasohjautuva, systemaattinen ja tuloksellinen toiminta

Toimialan paras asiakastyytyväisyys

Paras asiakaskokemus
Parhaan ja erilaistavan asiakaskokemuksen muotoilu

Ketterimmät yhteistyömallit
Lujariihi-konseptin ja sisäisen toimintamallin luominen

Asiakasymmärrys Asiakastoiminnan lisääminen

Valmiiden ratkaisujen keinovalikoima Lujariihi

- **Vetovoimainen työnantaja**
  Oikeat ihmiset oikeissa paikoissa
- **Virtaviivainen toiminta**
  Toimintatapojen yhtenäistäminen ja ICT-järjestelmien tehokäyttö
- **Korjausrakentamisen mestari**
  Organisoituminen – lisää osaajia, kumppaneita ja asiakkuuksia taloon

- Korjausrakentamisen erikoisosaaminen
- Tontinhankinnan systematisointi
- Ennakkosuunnittelu
- Tietomallintamisen hyödyntäminen
- Erottautuminen

Visio

- Lujatalo on johtava korjausrakentaja
- Lujatalo on haluttu työpaikka ja yhteistyökumppani
- Lujatalo on kasvukeskusten kysytyimpien valmiskotien rakentaja ja markkinoija

Asiakaslähtöinen, virtaviivainen toiminta ja tietomallien hyödyntäminen

Lujabetoni
VAHVIN BETONIOSAAJA

VUOSI 2016:

KERROSTALOT KYSYNNÄN RUNKONA

Suomen suurimpia betoniteollisuusyrityksiä

- Lujabetonin liikevaihto kasvoi vahvasti vuonna 2016 ja tulos oli hyvä. Kysynnän veturina toimi pääkaupunkiseudun asuinkerrostalomarkkina.
- Myös Lujabetong AB sekä Prefabmästarna Sverige AB tekivät hyvän tuloksen.
- Pietarissa markkina oli alavireinen, mutta OOO Lujabetomix ylsi kuitenkin kohtuulliseen liikevaihtoon ja tulokseen.
- Isoja investointeja käynnistettiin ja laitettiin vireille.
- Useita uusia tuotteita lanseerattiin ja tuotiin markkinoille.
- Kehitystyöhön panostettiin 6 miestyövuotta.

Markkinat 2016

Betoniteollisuuden menekki-indeksi Q4

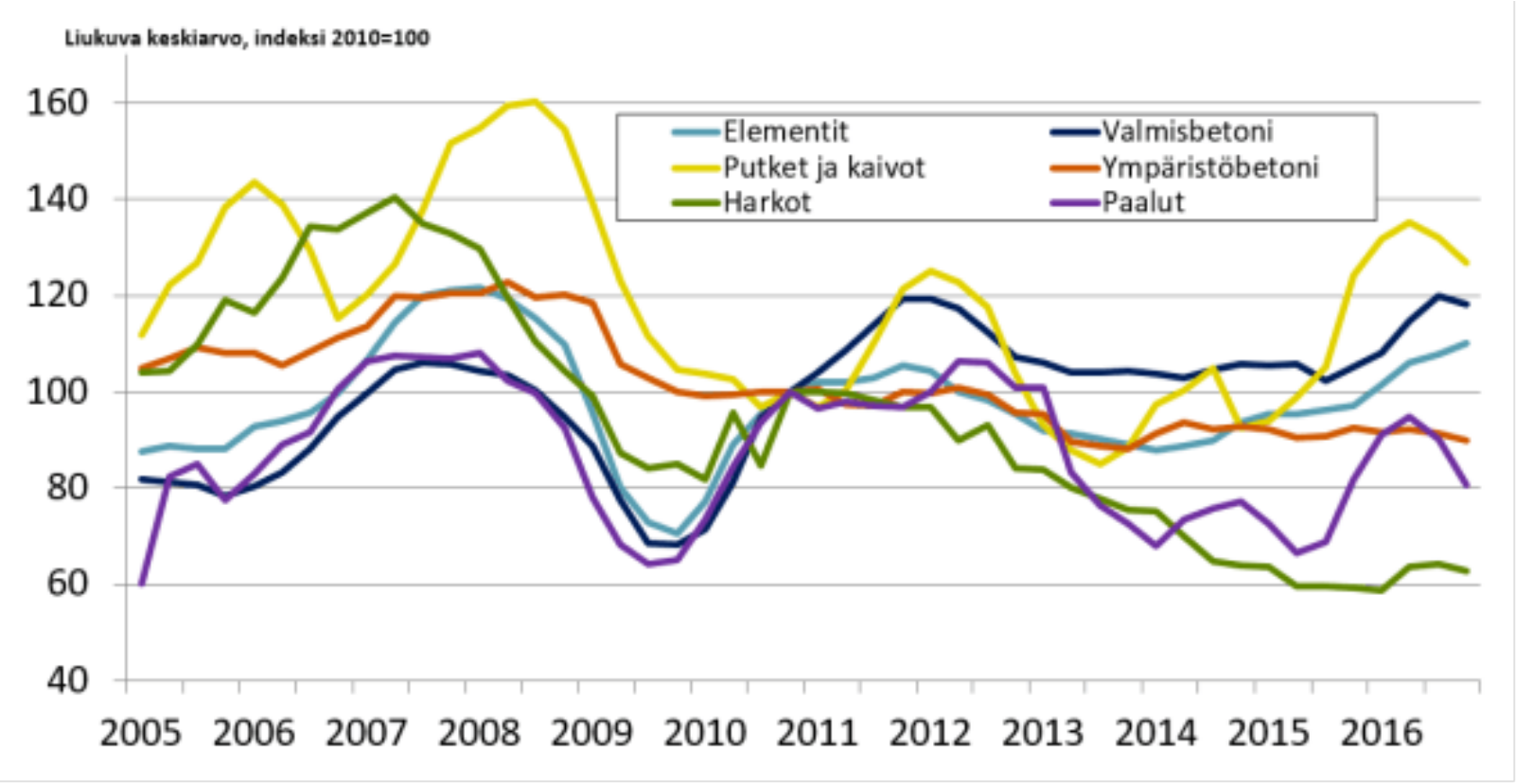

Liiketoiminnan kehitys 2016

- Lähdettiin mukaan kehittämään uutta, ympäristöystävällistä tapaa valmistaa betonia teollisuuden sivuvirroista saatavilla geopolymeereillä.
  - Geopolymeeriteknologialla valmistettu betoni tuottaa jopa 80% vähemmän CO2-päästöjä kuin perinteisin keinoin valmistettu betoni.
- Laajennettiin piha- ja muurikivivalikoimaa.
- Tuotiin markkinoille SuperSiltabetoni, joka on erittäin nopeasti kuivuva P-lukubetoni.
- Lujabetonin ja YBT:n yhteinen betonielementtiyritys, Prefabmästarna Sverige, aloitti seinäelementtitehtaansa merkittävän laajennuksen Piteåssa osana kasvustrategiaansa.
- Panostettiin laadunvarmistukseen erityisen paljon ja saatiinkin laatukustannuksia alas jopa 50%.

S-ryhmän PTDC-logistiikka-keskus

- Vuoden 2016 suurimpia valmistuneita elementtiurakoita.
- Lujabetonille hankkeen 3D-mallintamisesta Tekla Global BIM Award -palkinto.
- Kohteeseen yhteensä lähes 17 000 betonielementtiä.

Metsä Fibren Äänekosken biotuotetehdas on vuoden 2016 Paalutustyömaa

- Lujabetoni toimitti Äänekoskelle betonipaaluja, yhteensä yli 135 kilometriä.
- Kohteen paalujen varaan voisi perustaa jopa 5000 omakotitaloa.

Lujabetonilta betonielementit Itäkeskuksen uuteen kauppa-keskukseen

- Lujabetoni toimitti kohteen kaikki betonielementit sekä runkoon liittyvät teräsrakenteet suunniteltuna ja asennettuna.
- Yli 5700 asennettavaa tuotetta.

Keski-Suomen uusi keskus-sairaala

- Lujabetoni toimittaa kohteen valmisbetonit.
- Kohteeseen menee yhteensä lähes 40.000 m³ valmisbetonia.

Mukana rakentamassa Euroopan korkeinta pilvenpiirtäjää

- LujaBetomix toimittaa Gazprom Neftin pääkonttorin rakenteisiin yhteensä noin 175 000 m³ betonia.
- Rakennuksen korkeus 462 m.

Tulevaisuuden näkymät ja painopistealueet

- Suomen rakentamisen markkinassa suhdanne säilynee hyvänä myös vuonna 2017. Ruotsissa ennätyssuhdanne jatkunee vahvana. Venäjällä rakentaminen piristynee hieman.
- Vuodelle 2017 Lujabetoni tavoittelee selkeästi kasvavaa liikevaihtoa ja parantuvaa tulosta.
- Lujabetonin kokonaisvaltaisilla betonirakentamisen ratkaisuilla haetaan erityisesti isoja megaluokan projekteja.
- Mielenkiintoisia uutuustuotteita ja –ratkaisuja tullaan lanseeraamaan pitkin vuotta.
- Isoja investointeja tullaan käynnistämään, mukaan lukien uusia tehdaslaajennuksia.
- Yritysostojen mahdollisuutta ei ole poissuljettu.

VUOSI 2016:

KASVU JATKUI

FESCON

Suurin suomalainen kuivatuotevalmistaja

- Tarjoamme rakennusalan ammattilaisille yli 30 vuoden kokemuksella laadukkaat, pitkälle jalostetut kuivatuotteet sekä kokonaiset tuotejärjestelmät palveluineen ja takuulla.
- Visiona on olla kuivatuoteteknologian kärkiyritys Suomessa.
- Kuivatuotemarkkinat kasvoivat maltillisesti vuonna 2016 Suomessa.
- Fescon kasvoi selvästi erityisesti hiekkatuotteissa mutta myös erikoisbetonien ja laatoitustuotteiden kasvu oli hyvä.
- Liikevaihto kasvoi selvästi ja tulos oli hyvä.
- Vuonna 2016 saavutettiin ensimmäisen kerran yrityksen historiassa 0-tapaturmaa tavoite
- Yritys investoi irtohiekan tuotantokapasiteetin kasvattamiseen uusissa toimipisteissä Harjavallassa ja Raahessa. Hausjärvelle rakennettiin uusi iso lämminvarasto joka parantaa selvästi nestemäisten tuotteiden toimitusvalmiutta
- Fescon AB aloitti toimintansa Ruotsissa

LIIKEVAIHTO 21,6 M€

HENKILÖSTÖ 65 HENKEÄ

Järjestelmällistä kehitystyötä, uusia tuotteita ja palvelumalleja

- **Tuotesuunnittelun lähtökohtana suomalaiset olosuhteet ja työtavat. Kotimaisena toimijana Fescon on lähellä asiakasta.**
- **Jatkuva panostus ympäristöasioihin.**
- **Myös Fescon mukana kehittämässä uutta, ympäristöystävällistä tapaa valmistaa betonia teollisuuden sivuvirroista saatavilla geopolymeereillä.**

- **Uusia tuotteita 2016**
  - Uusi nopea vedeneristysjärjestelmä Fescoseal A+B
  - Vaalea kevennetty saneerauslaasti LITE
  - Uudet säkitetyt hiekkatuotteet, erilaiset sorat ja kivituhka
  - VTT kanssa yhteistyössä kehitetty ja patentoitu menetelmä granulipohjaisen petimateriaalin käytölle lämpövoimalaitoksissa

Vuoden 2016 merkittäviä urakoita

Kohde	Sijainti	Määrä
Eduskuntatalo, Mannerheimintie, 3-kerrosrappaus	Helsinki	3 000 m^2
Dirika-kortteli, Kalasatama, julkisivumuuraus	Helsinki	7 000 m^2
Asunto Oy Jussintornit, Århusinkatu 3, parvekekorjaus ja levyrappaus	Turku	7 000 m^2
Aviapolis hotelli, Tietotie 4, pumpattava kaatolattiatasoite LB 7	Vantaa	250 kylpy-huonetta
Lapinlahden sairaala, kalkkisementtimaalaus, Kiviväri KS	Helsinki	2 500 m^2
Koy Vantaan Osmankäämintie 5, Fescoterm 3-kerrosrappaus elementtiin	Vantaa	4 500 m^2
Brf Stadion, Kompaniivägen 33, julkisivumuuraus	Luleå	5 000 m^2
Suomen Kansallismuseo, Mannerheimintie, luonnonkivien uudelleen muuraus	Helsinki	
Hotelli Presidentti, Eteläinen Rautatienkatu, pumpattava kaatolattiatasoite LB 7	Helsinki	400 kylpy-huonetta

Näkymät tulevalle vuodelle

- Fescon tulee panostamaan entistä enemän pitkäjänteiseen tuotekehitykseen asiakkaiden tarpeita kuunnellen, asiakkaiden kilpailukykyä lisäämään.
- Tuotekehitys saatu hyvään vauhtiin. Seuraaville vuosille tulossa useita eri tuotelanseerauksia.
- Tavoitteena markkinoiden paras asiakaspalvelu
- Vuodelle 2017 Fesconin kasvunäkymät ovat hyvät.
- Laasti- ja betonituotteiden suhdanne näyttää hyvältä. Laatoitus- ja tasoitetuotteiden tuoteryhmä kasvaa selvästi.
- Hiekkaliiketoiminnassa kasvua haetaan erityisesti uusien granulipetimateriaalien kautta sekä urheiluhiekoista
- Uusia tuotteita ja palveluja Fesconilta kaudelle 2017 ovat muun muassa:
  - Korkean lujuusluokan pumpattavat lattiatasoitetuotteet
  - Märkälaastimenetelmä julkisivurappauksiin

Lujatalo Oy
YHDESSÄ RAKENTAEN

FESCON

Lujabetoni